

**Pani
Grażyna Rogala - Pawelczyk
Prezes Naczelnej Rady
Pielęgniarek i Położnych
Ul. Pory 78, X p.
02-757 Warszawa**

Szanowne Pani Prezes

Działając w imieniu Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych zawiadamiam, iż samorząd zawodowy diagnostów laboratoryjnych uzyskał informacje o zmuszaniu pielęgniarek przez pracodawców do wykonywania badań laboratoryjnych na aparatach diagnostycznych.

W związku z powyższym procederem Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych informuje, iż badania laboratoryjne może wykonywać tylko diagnosta laboratoryjny w medycznym laboratorium diagnostycznym (w załączeniu opinia). Zwracamy się z prośbą o poinformowanie środowiska pielęgniarskiego, iż zmuszanie osób wykonujących zawód pielęgniarki do wykonywania badań laboratoryjnych, stanowiących czynności diagnostyki laboratoryjnej stanowi naruszenie prawa.

Liczymy, że wspólne działanie umożliwi prawidłowe, zgodne z prawem wykonywanie czynności laboratoryjnej przez uprawniony personel.

Z poważaniem

Załącznik:

1) kopia pisma z dnia 30 stycznia 2012 roku

Prezes Krajowej Rady
Diagnostów Laboratoryjnych
Elżbieta Puacz
Elżbieta Puacz

**Ogólnopolski Związek Zawodowy
Pielęgniarek i Położnych
Zakładowa Organizacja Związkowa
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
im. M. Pirogowa
ul. Wileńska 37, 94-029 Łódź**

Szanowni Państwo,

W odpowiedzi na pismo z dnia 9 stycznia 2012 roku, przesłane drogą e-mail w sprawie wydania opinii prawnej w przedmiocie wykonywania przez pielęgniarki i położne badań diagnostycznych na aparatach typu COBAS B 221 oraz ABX MIKROSOS CRP 200 mikrometodą (morfologia, CRP, bil rubina) w oddziale noworodków oraz patologii noworodka i intensywnej opieki neonatologicznej oraz udzielenie odpowiedzi na postawione pytania o treści:

1. Kto może wykonywać badania diagnostyki laboratoryjnej na aparatach typu COBAS B 221 oraz ABX MIKROSOS CTP 200 mikrometodą?
 2. Czy pielęgniarka i położna może wykonywać samodzielnie badania laboratoryjne na aparatach typu COBAS B 221 oraz ABX MIKROSOS CRP 200 bez odpowiedniego przeszkolenia, kursu kwalifikacyjnego bądź specjalistycznego w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej?
 3. Jakie ewentualnie kwalifikacje powinna mieć pielęgniarka wykonująca w/w badania?
- informuję:

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. Nr 144, poz. 1529 z późn. zm.) w art. 6b stanowi, iż osoby uprawnione, o których mowa w art. 6 i 6a, w zależności od posiadanych kwalifikacji zawodowych, mogą wykonywać zabiegi i czynności polegające na pobraniu od pacjenta materiału do badań laboratoryjnych. Jednocześnie w ust. 2 zostało zawarte upoważnienie dla Ministra właściwego do spraw zdrowia, aby po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych, Naczelnej Rady Lekarskiej, Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, określił, w drodze rozporządzenia, wykaz zabiegów i czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając w szczególności bezpieczeństwo pacjenta oraz kwalifikacje zawodowe osób uprawnionych do wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej.

Zgodnie z § 1 pkt. 2 lit. c-h i § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 roku w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 210, poz. 1540) pielęgniarka/ położna jest uprawniona do wykonywania

samodzielnie bez zlecenia lekarskiego czynności wskazanych w cytowanym wyżej rozporządzeniu. Jest to m.in.:

- kierowanie na badania diagnostyczne lub pobieranie materiału do badań diagnostycznych, pod warunkiem uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa,
- kierowanie na badania lub pobieranie materiałów do badań bakteriologicznych (mocz, kał płwociny, wymazy z nosa, gardła i narządów płciowych i inne wydzielny), pod warunkiem uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa,
- wykonywanie testów diagnostycznych dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu,
- oznaczenie glikemii za pomocą glukometru,
- wykonywanie pomiarów stężenia gazów biorących udział w procesie oddychania (gazometrii, kapnometrii), pod warunkiem odbycia kursu kwalifikacyjnego w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii.

Załącznik nr 1 do rozporządzenia wskazuje, że pielęgniarka /położna posiadająca wskazane wyżej kwalifikacje, może pobierać krew do badań. Z uwagi na fakt, iż w załączniku nie wskazano, czy pobranie dotyczy krwi obwodowej czy włosiczkowej oznacza to, iż może pobierać każdy rodzaj krwi.

W żadnym wypadku pielęgniarka/ położna uprawniona nawet do poboru krwi pacjenta i innych materiałów biologicznych nie może samodzielnie wykonać badania tej krwi i materiałów, ani autoryzować wyniku badania, ponieważ zgodnie z art. 2 pkt. 4 i art. 6 i art. 6a ustawy o diagnostyce laboratoryjnej do wykonania powyższych czynności uprawniony jest wyłącznie diagnosta laboratoryjny lub lekarz posiadający specjalizację w dziedzinie przydatnej w diagnostyce, licencjat analityki medycznej oraz osoby posiadające studia wymienione w art. 7 ust. 1 pkt. 2 ustawy i mające prawo do podjęcia kształcenia podyplomowego. Autoryzację wyniku badania może przeprowadzić tylko i wyłącznie diagnosta lub lekarz z odpowiednią specjalizacją. Pobrany przez pielęgniarkę i położną materiał do badań powinien być przekazywany do badań diagnostycznych.

Badania wykonywane na aparatach typu COBAS B 221 to ustalanie parametrów równowagi kwasowo – zasadowej: pH, pO₂, pCO₂ oraz elektrolitów: Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Cl⁻, Hemoglobina całkowita tHb, Saturacja SO₂ i hematokryt Hct(mierzony i wyliczony), Metebility, Poходne hemoglobiny, bilirubina. Badania wykonywana na aparatach typu ABX MIKROSOS CRP 200 mikrometodą (morfologia, CRP, bilirubina) to CRP oraz badania z zakresu hematologii.

Badania wskazane powyżej a wykonywane na wymienionych aparatach należą do czynności diagnostyki laboratoryjnej wskazanych w art. 2 ustawy. Mogą być one wykonywane tylko i wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia wskazane w art. 6 oraz 6a ustawy. Osobami tymi nie są pielęgniarki czy położne.

Nadto ustawa wymaga aby czynności diagnostyki laboratoryjnej wykonywane były w laboratorium, a nie na jakimkolwiek innym oddziale szpitala. Wynika to wyraźnie również ze sformułowania zawartego w treści art. 6 „samodzielne wykonywanie czynności diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium” oraz art. 1a ustawy mówiącego, iż badania laboratoryjne muszą być wykonywane w laboratorium.

Z powyższego wynika, iż nie jest możliwe wykonywania badań diagnostycznych na aparatach typu COBAS B 221 oraz ABX MIKROSOS CRP 200 mikrometodą (morfologia, CRP, bilirubina) w oddziale noworodków oraz patologii noworodka i intensywnej opieki neonatologicznej przez pielęgniarkę lub położną. Nie jest również możliwe wykonywanie badań poza laboratorium, czyli m.in. na oddziale noworodków oraz patologii noworodka i intensywnej opieki neonatologicznej.

Z wyrazami szacunku

Prezes Krajowej Rady
Diagnostów Laboratoryjnych
Elżbieta Puacz
Elżbieta Puacz

Otrzymują:

- 1) mgr Agnieszka Bukowska – Konsultant wojewódzki w dziedzinie pielęgniarstwa, PWSZ Wydział Ochrony Zdrowia, ul. Wojska Polskiego 51, 06-400 Ciechanów, agnieszkabukowska2@o2.pl
- 2) Grażyna Rogala-Pawelczyk – Prezes Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, ul. Pory 78, X p., 02-757 Warszawa
- 3) Kałużna Agnieszka – Przewodnicząca Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Łodzi, 90-406 Łódź, ul. Piotrkowska 17
- 4) Bartosz Arłukowicz – Minister Zdrowia, ul Miodowa 15, 00-952 Warszawa
- 5) Barbara Misińska – Dyrektor Mazowieckiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, 00-613 Warszawa, ul. Chałubińskiego 8
- 6) Maciej Dworski – Zastępca Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia ds. Medycznych, Grójecka 186, 02-390 Warszawa, faks 22 572 63 34

3